

Rdeči vihar

Povest iz prve indijanske vojne za Ohio — Po starih virih pripoveduje Fric Steuben

Tekumseh je sklonjen prežal naprej, puško pripravljeno za strel. Videl je teči tri postave, imele so klobuke na glavi... To so beli možje. Tekumseh že pomeri. Toda se obotavlja. Strel bi ga lahko izdal. Ali saj zdaj je že vse izdano. Torej strel... A zdaj je že prepozno, že so izginili. Za njim se silijo nekateri v naglem diru naprej. Kornstalk je ob njem. Pogleda mrtve, vpraša kdo so, Tekumseh pa odvrne:

— Trije so mi ubegnili.

— Naprejl zagrmil poglavar Kornstalk. — Naprejl

Zdaj se pričinja dirjanje, sopenje, morda bo pobegle mogoče še uloviti.

Pot je dolga, grmičje ovira, toda treba je naprej. Pod vejevjem ali preko grmičja. Lesovje šumi in se upogiba. Vsepovsod se pojavljajo mračne postave.

Kornstalk je po svojih odposlancih hitro obvestil Modri jopič in Črno kačo, da je treba takoj napasti. Torej se zdaj valijo indijanski bojovníki naprej tudi na levem in desnem krilu. Naprej, stisnjenih zob, vsakdo hoče biti prvi.

Konec je planote, hvala indijanskim bogovom. Indijanski bojovníki se zdaj plazijo po nizkem pobočju, kjer je stari breg reke. Medsebojno se podpirajo v naglem naletu. Šest do osem metrov visoki zemeljski val pravega brega je v trenutku dosežen. Zdaj gre naglo dalje. Tu so drevesa, visoka drevesa. Grmičje ni več tako gosto. Zdaj se šele lahko prav razvijejo bojne črte. Na levi vodi svoje borce Tekumseh, v sredini pove-ljuje Kornstalk, na desni Logan.

Tu gori je v prvem jutru še nekoliko temneje kakor spodaj. Velike krošnje razprostirajo gosto senco, da, tu vlada

Razvila se je strahovita borba med indijanskimi in belimi četami. Ze se je zdelo, da indijanci popuščajo. Kje je Kornstalk? Kje je vrhovni poveljnik Indijancev?

prav za prav še tema. Indijanske čete so zdaj že popolnoma razvite v fronto — naprej, naprej, belcem ni treba pustiti časa, da se pripravijo na napad oziroma na obrambo.

Razprostre se jasa, tu je svetlejšje. Hitro je treba čez njo, brez glasu, brez besede, brez klica, samo naprej.

Tu, kaj je to? Ali se ne blešči nekaj pod drevjem?

— Na tla! K tlom! zarjove Kornstalk.

Vsi, ki ga čujejo, se vržejo k tlom. Na nasprotni strani se zasveti in zaprasketa, komaj sto korakov pred njimi so belci začeli streljati, da grmi kakor nevihta pod drevjem. Tam stoji četa belih vojakov, razporejena, kakor se spodobi za napad. Očitno je: beli bojevniki so bili v svojem taborišču obveščeni o preteči nevarnosti in takoj je bila Indijancem nasproti poslana ta četa, ki je zdaj začela streljati. Da grozovito je začela streljati, toda previsoko. Zdaj ko so puške belih vojščakov prazne in jih morajo hitro znova nabasati, zagrmí poglavar Kornstalk:

— Naprej! Pogumno naprej!

— Maščevanje za Logana! — odjekne na desni strani

Vu-vup! Vu-vup! planejo indijanski bojevniki pokonci in skočijo naprej. Oddelek bele čete, ki je hitro nabasal, ustrelji znova. Tokrat je bilo dobro pomerjeno. Tu in tam se zgrudijo indijanski bojevniki. Ostali njihovi tovariši spet planejo dalje. Toda beli stoje kakor zid. Zadonijo povelja. Beli vojščaki nabašajo puške, pristavijo k ramenom. Ali Indijanci so tisti mah kakor zbrisani z zemlje, kakor da so se pogreznili v zemljo. Naenkrat zagrmí od leve strani salva v belo četo. Pravcati dež pišč začne žvižgati proti belim bojevnikom. Krik, ječanje in zmeda. Indijanci so napadli od strani... Modri jopič je tu. Zdaj drvi s svojimi proti belcem. Bela četa se umika.

Pščice žvižgajo. Tekumsehovi nevarni »psi« znova izstrelijo polno salvo.

— Naprej! — zavpije zdaj tudi Tekumseh — Maščevanje za Logana! — Ta vzklik se vrne kakor odmev z desne strani.

Pričela se je strahovita borba. Moč na moča. Nož, tomahavk, bojni bat se gibljejo v strahotnem metežu. Oba bela častnika, ki sta poveljevala četi, sta že mrtva. Nekateri beli vojaki so izpili pogum in beže na vrat na nos nazaj v

taborišče. Vu-vup! drvijo rdeči za njimi.

Modri jopič, ki je s svojimi borci napadel od leve strani, se znatno naenkrat v silovitem ognju. Strahotno sikajo krogle proti njegovi četi.

Virginski ostrostrelci, ki se borijo na desnem krilu bele vojske, se vedno bolj približujejo in se sproti skrivajo za grmičjem ter poskakujejo naprej. Zgrbljeni hitijo preko prostih prostorov, se spretno skrivajo in dobro streljajo. Ta in oni se vrže za deblo ali zemeljsko kopico, vsaka vzboklina jim nudi kolikor toliko varno zavetje. Gladnobrvno merijo in dobro streljajo. Toda tod je še jutrnja tema, kdo naj zadene!

Kakorkoli, Modri jopič ne more naprej. Tekumseh uvidi ta položaj, zadržati svoje nevarne »pse«, da ne zasledujejo belih vojakov in jim kriči: »Pustite to Loganu in Kornstalku!»

Tako ima hitro svoje ljudi zbrane okrog sebe. Zdaj napade virginske ostrostrelce od leve in od zdeska. Ne streljanje, marveč nož in pščice in tomahavk in puškina kopita storijo svoje. Virginski ostrostrelci so od leve potisnjeni k umiku, že morajo bežati, tu eden, tam drugi. V tem ko je Tekumseh poprijemal od leve, je lahko tudi Modri jopič prešel v ostrejši napad. Kakor divje mačke planejo zdaj pokonci njegovi vojščaki, 300 po številu. Vu-vup, vu-vup! doni grozeče od vseh strani. Nož in bojni bat sta zdaj boljša kakor puška... Kdo bi mogel, v jutrnjem mraku dobro meriti! Virginci planejo zgroženi nazaj proti taborišču. Rdeči za njimi. Kri jih je že omamila, že so si zmage gotovi. Venomer vpijejo in se bodrijo: Vu-vup! Vu-vup! Skačejo nad bele bojevnike, kakor tiger na svojo žrtev. (Dalje.)

Bolj kakor rane, v vojni prizadejane, je Indijance svoj čas mučila mrzlica. Čarovniki so jo zdravili s ropotuljami in čudnim prepevanjem...

Praznik zedinjenja

Vsakoletni, najlepši praznik naše države, praznujemo 1. decembra. Tedaj se spominjamo onega velikega dne 1. 1918, ki je bil rojstni dan naše lepe domovine. Burni dnevi so bili pred 1. decembrom 1918. leta. Svetovna vojna se je bližala koncu. Slovanski narodi, ki so dotlej tlačanili Avstro-Ogrski, so trgali verige in so izjavljali, da nočejo več poznati mačehovske države; sami si hočejo biti gospodarji na svoji zemlji in pod lastnim krovom.

28. oktobra 1918 so položili bratje Čehoslovaki temelje lastni, svobodni državi.

Dan kasneje smo ob velikih slovesnostih oznanili svobodo Slovencev tudi v Ljubljani. Vlado je prevzel v roke na-

rodni svet. Slovenci, Hrvatje in Srbi pa so želeli pod skupen krov mogočnejše države; sanjali so o Jugoslaviji. Neizbrislivo bo zapisan 1. december 1918. leta, ko so se zbrali predstavniki vseh osvobojenih pokrajin ob enem s Črnogorci v stolnem Beogradu. Poklonili so se prestolonasledniku - regentu Aleksandru, nato je bilo svečano objavljeno zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Novo državo smo razdelili na pokrajine: Slovenijo, Hrvatsko, Bosno in Hercegovino, Dalmacijo, Črno goro, Staro in Novo Srbijo. Vsaki pokrajini je načeloval pokrajinski namestnik. Prihodnje leto bomo svečano proslavljali 20letnico obstoja naše države.

Naj živi naša prelepa Jugoslavija!

Mladi Marko se oženi

Sledečo pomlad se mladi Marko ni dignil nad Turka, kajti ni kazalo bojev tam na krščanski meji. Nemara je krivonosce spet čakal žetve, prihrumel bo na jeser, in oplenil sadove kmetijskih žuljev. Brez bojov pa mladi Marko, kot riba brez vode.

Sestra Alenčica je stopala za bratom, ki se je kot tenka senca vlačil po grajskih sobanah, posedal je, je premišljal s podprto glavo, da niti dobre besede ji ni vrnil, ko mu je prigovarjala, naj se gre ž njo viteških iger, razvedrile ga bi... Kaj mu je? Kako mu je? se je spraševala v tihih skrbeh. Ko se pa celo jedi ni več dotaknil, si je bila gotova, da je bolan, nemara se je v turški sužnosti bil navzel tajne bolezni, zdi mu gloje na zdravju. Pa je mladega Marka spreminil v klavirno senco sam dolčas, nad katerega menda ni huiše bolezni, posebno junakom kakor rja se grize v mišice in mišice, to ve vsak, niso železo niti približno.

Ne vemo, koliko časa bi ga še razjedalo, da se ni kar ob lepem zmislil nani latinski njegov sosed, vojvoda Janko Ravnal, se je na ženitev z leno špansko princeso, a ker se je že hotel razkazati vsemu svetu v vsej krasoti, veličanstvu in bogastvu, je povabil v

svate še cvet takratnih junakov, med njimi mladega Marka.

Vendar nekaj zamel, je vzkliknil ta in vsa mrtvičnost ga je prešla. Ne bodo sicer boji, je menil proti Alenčici, junakov na nas bo na kupe. Morda pa tudi viteških bojov, da, teh bo gotovo in dogodljajev... Alenčici se je odvalila gora skrbi in hitela je doli v kuhinjo in shrambe, popotnjo pripravljati.

Kaj se sveti pod gradom? Ali so snegovi ali labudi?... Niso ne snegovi in tudi labudi niso, nego mladi Marko podkava svojega belca, a konjič neče stati.

Postoj, konjič, postoj, tovariš! Saj te ne kujem za prodaj. Kujem te, da pojaševa v latinsko deželo na svatbo vojvode Janka. To naju bodo gledali junaki, to občudovali, še najbolj pa latinske dekleta! — Tako mu je prigovarjal mladi Marko, prazničen za v svate, že zdrav in hrhek, v ognju, in konjič se je pokoril. Še je naročil mladi Marko sestrici, naj do povratka skrbno zapahuje grajska vrata in ne pušča tučev, predse zgodi se ji morda zlo, lo ngrabi kdo ali celo umori, potem pa je nočezdil, zamahnil v slovo in odvihrela sta neketa! neketa!, sem orah se je delal za njima do pod neba.

Prekrasna in preimenitna svatba vojvode je pravkar minila, je utihnilo praznično zvonjenje in popoldne tega dne so se zbrali junaki k viteškim igram. Na zeleno ravnino pod vojvo-

dovil gradom. Navrelo se je radovednega sveta od vsepovsod. Občudovali so prelepo vojvodovo ženo, špansko princeso, blagrovali plemenitega vojvodo Janka, toda nad vse težko so že čakali viteških bojev, to bo zanjel Strmeli so v lepo zraščene junake na ponosnih konjih, vse v zlatu, srebru in dragih kamenih, toda to je bilo že davno in danes je drugače. Latinske dekleta so se nasmihale in vsaka si je želela junaka za moža. Toda junak, to vidite, je rojen za ženo-sabljo. Njega naj razveseljuje ostro kopje, v divji igri in srditem boju naj umre, naj umre na bojnem polju, a v postelji, ves krljav in brljav, to ni zanj.

Vojvoda je dal znamenje in boji so se pričeli. Najprej so si zleteli na konjih, s kopji pred seboj, v dveh četah nasproti. Zvenketalo je blesteče orožje, prhnili so konji, kopje se je lomilo v trske Marsikak junak ni zdržal sile nasprotnika. Najprej se je nagnil nazaj, spustil ujazdo in že je jahal zemljo. Slednjič sta ostala še dva, mladi Marko in mladi Latinec. Sta se še in še spopadla Enkrat — zlomilo se je oboje kopje, kot vlita na sedlo, sta obseдела na konjih. Še vdrugo sta trčila. Pridrla sta drug nad drugega kot vihar. Pod udarcem se je mladi Marko zganil, toda s sedla se ni premaknil. Dalj so jima novo kopje, da se še v tretje pomerita. Kot puščici z loka sta šinila z naperjenim konjem. Mladi Marko je stisnil ustne, ozko pogledal in pomeril.

Daji Udri, Latinec, je kričnil. Udri, je zavpil Latinec in... Zdaj se je od silovitega udarca zganil pa Latinec, ne samo zganil, nego nenadoma vznak, trdo kot kamen, tre-

ščil premagan na bridko rušo. In ta je bil samega vojvode Janka rodni brat, največji junak tam okoli, Garcio po imenu.

Ponosno je zmagovalec pojezdil pred vojvodo in iz rok španske princese prejel zlate ostroge v dar. Visoke gospe so mu mahljale z malimi, zelo malimi robčki, rdeče in zasople od razburjenja. Zgolj vojvoda Janko se je silil k dobri volji.

Junake, celo rodnega mi brata si prav nekrščansko zmikasti. Pa naj ti bo, junak si nad junaki, je dejal. Imam posebno namero s teboj. — Rekši se je okrenil k junakom in narodu.

Tisti, ki bo zdaj še tri naloge rešil, dobi za ženo mojo rodno sestro, prelepo Zariko, tako mi vere! In obrnjen do mladega Marka mu je šepnil:

Glej, da si jo priboriš ti, junaški rod bi nastal iz vaju.

Mlademu Marku je postalo vroče pa mrzlo, kajti ženiti se zdaj še ni kanil. Toda še predno se je razmislil, so že postavili v sredo travnika tri visoka kopja, dve pokonci, eno počez. Dovolj za mladega Marka, da ga je prevzela strast in se je odločil za tekmo.

Kdor preskoči kopje, njemu pripada lepa Zorika, k prvem! To je razglasil vojvoda in dal znamenje za početek. Mnogo junakov je poskušalo, toda vsakemu je konj podrl počeznjo kopje, nihče od teh ni mogel preskočiti ovire. Zdaj je kot poslednji spodbodel belca mladi Marko. Spodbodel ga je, popustil ujazde in preskočila sta, še

za ped višje, prava igrača. Junaki so osramočeni pogledali v tla, toda ploskali so z drugimi vred, pravi junak časti bojno spretnost.

Tretjina naloge je v kraju, je rekel vojvoda. Zdaj te, o mladi Marko!, čaka druga, težja naloga.

Prinesli so kopje, na kopju jabolko. Odmerili so petdeset korakov nazaj in napravili znamenje v travo.

Prebij s petdesetih korakov jabolko na kopju, pa dobiš prelepo Zariko, tako mi vere, v drugičl, je pozval vojvoda mladega Marka.

Spet so nekateri poskušali, toda niti do petdeset korakov ni vsak zalučal, kaj še, da bi prebil drobno jabolko na vrhu kopja. Toda mladi Marko je pridrvel na belcu do znamenja, obstal kot vkopan pa zalučal kopje. Svetel blisk je švistnil na petdeset korakov, preklano jabolko se je skotalilo na tla, a kopje se je zasadilo še deset sežnje naprej v zemljo.

Junaki so osramočeni pogledali v tla, toda ploskali so z drugimi vred, pravi junak časti bojno spretnost.

Dve tretjini imaš za seboj, je vzklil vojvoda, ne brez občudovanja. Zdaj pa te čaka, tretja, poslednja najtežja.

Ze je prispelo na trato devet deklet, devet Latink, ena do druge vse enake. Glave so imele ovite v tenčico, vse enako vitke, mlade, mikavne in niti rodni brat bi ne ugenil med njimi svoje sestre. Gledalci so utihnili od začudenja, še konji so nehali kopati s kopiti.

Če pogodi, katera je prelepa moja sestra Zarika, njegova bo, mladega Marka, tako mi vere, v tretjič in za ve-

dnoi, je zaklical vojvoda.

Stopil je mladi Marko v krog in se začel ogledovati dekleta. Vsa so si bila enaka, nobena mu ni dala znaka da bi se vedel ravnati. Težko junaku, kakršen je mladi Marko! Glavo od drobiti sovražniku, pobiti tolpo roparjev, kaj to v primeri s takole, viteza skoro nevredno nalogo! Toda ni znal mladi Marko samo kotaliti turških glav, ne samo junačiti, tudi zvite je znal in teh je eno zdaj poskusil. Pogrnil je v sredo svoj svilen robec, položil nanj tri rumene cekine. Iznenada, hitrejšje kot misel, mu je zletela iz toka sablja, bridko kaljena in hkrati je zaklical preteče, dvignil sabljo k zamahu, da so vsi prebledeli:

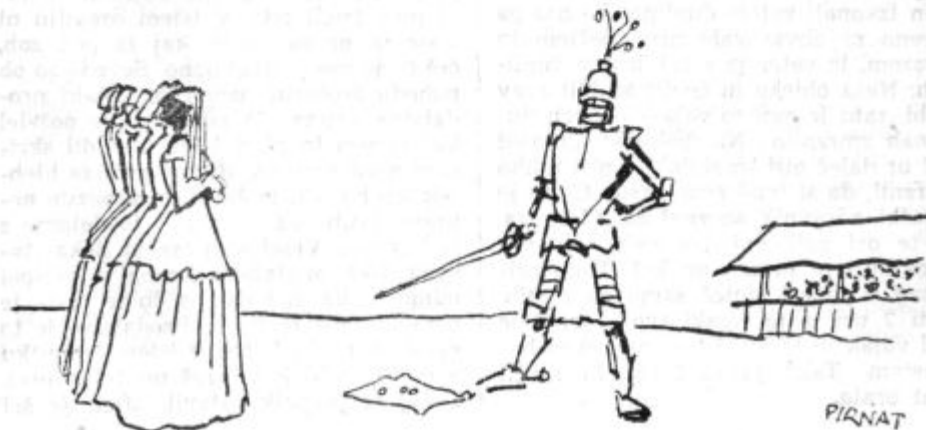
Ki si mi prava, poberi cekine, če ne, vsem glave posekam!

Bleda groza prevzame devojke. Ze je sikala sablja nad glavami. Pa kdo bi se tega ne ustrašil, če je lep, pa mlad in celo prelep povrhu?! Je prava, sama prelepa Zarika, blede od groze, priskočila kot plašna srna, pobrala tri rumene cekine, pa svileni robec vrgla junaku.

Tako si je priboril mladi Marko, čeprav mu ni bilo do nje, vojvodovo sestrico, prelepo Zariko. Še tisto pomlad se je z njo oženil. A bi bil bolje storil, če bi se nikoli ne bil kosal za njo...

Kajti junak, to vedite, je rojen le za ženo — sabljo. Njega naj razveseljuje ostro kopje, v divji igri in srditem boju naj umre, naj umre na bojnem polju, a v postelji, ves krhljav in brljav, ne, to ni zanj!

Da, da, prihodnjič zveste, da je imela Zarika samo prelepo telo in ime.

Jutrovčki pišejo

V spomin svetovne morije.

Kako so trpeli naši očetje!

Vedno težko pričakujem nedeljsko »Mlado Jutro, da vidim kaj napišejo mladi »Jutrovčki«. Rad bi tekmoval če bi imel srečo kako lepo knjigo dobiti. Vprašal sem očka, če mi bo kaj povedal kako je bilo v svetovni vojni, nekaj sem pa že sam čital v knjigi »Dobrovoljci kladivarji Jugoslavije«. Očka se mi ni preveč rad odzval, kajti preveč so bridki njegovi spomini na to strašno klanje. Že sam spomin nanjo vzbuja grozo, dobiček od nje ima pa le peščica ljudi, ki vojno tudi podpihuje.

Potem mi je povedal naslednje doživljaje: »1915. l. v oktobru smo prišli na Krn, to je kakih 7 ur peš hoje od Bohinjskega jezera. Vrh Krna (špico) so takrat že imeli v posesti Italijani. V sam vrh so vdrali kaverno in postavili notri topove, da so tako nemoteno lahko obstreljevali vsako naše premikanje, med tem ko jim mi nismo mogli do živga. Po dnevi in po noči so pa vedno metali razsvetlilne rakete in ogenj iz reflektorja nas je vsak hip vrgel na trebuh, kajti gorje, da bi Italijan opazil, da se premikaš, takoj bi bilo s strojno puško ali topovi po Tebi, zakaj oni niso z municijo štedili. Da boste otroci zvedeli koliko so ubogi vojaki trpeli na frontji mi je še rekel kakšno bivališče so imeli. Seveda so morali iz Lepenja to je kake 4 ure nevarne peš hoje po pasjih poteh les po noči posekat in ga prenest v »štetlunge«, tako so takrat rekli onemu kraju, ki je bil najbližji sovražniku. Iz tega lesa smo si potem naredili malo strehe v kamen izkopali volčje dupline. To nas pa vseeno ni obvarovalo pred dežjem in mrazom, le veter je manj bril v duplinah. Naša obleka in čevlji so bili prav slabi, zato je mnogo vojakov v teh duplinah zmrznilo. Na bolniški pregled več ur daleč nisi smel dokler nisi toliko zmrznil, da si imel črne prste. Če te je vojaški zdravnik spoznal za zdravega, so te pri polkovni komandi privezali v najhujšem mrazu na kol. Tako privezan si moral stoječ samo na orstih, stati 2 uri, a na vsaki tvoji strani je stal vojak in te stražil z nasajenim bajonetom. Tako je uničeval in mučil brat brata.

Namesto, da bi narodi tekmovali med seboj, kdo bo naredil več koristnega za svoje ljudstvo, šole, bolnice, okrevališča, otroška zavetišča! Dali zaslužka delavcu in delavki, ter človeku dostojno plačo, dajejo ogromna denarna sredstva zato, da bodo čim več ljudstva pobili na fronti in v zaledju.

»Seveda otroci, vi boste še največ trpeli,« je odgovoril moj očka na moje vprašanje.

Jaz pa sem Vam mladi »Jutrovčki« to napisal, ter si mislil kako bi bilo to lepo, če ne bi bilo nikoli več vojne.

**Habe Vladimir, uč. na Vrtači VII. a r.
Ljubljana, Wolfova ul. št. 12.**

Naši očetje in mamice se še spominjajo groznega dogodka, ki je pretresel damala ves svet. Tudi moj očka ve marsikaj povedati o grozotah svetovne vojne. V dolgih zimskih jesenskih nočeh, ko pride vasovat kak sosed k mojemu očetu se mnogokrat pogovor zaplete v drugo smer in na vrsto pride tista strašna morija, ki je zahtevala okrog 20 milijonov žrtev, saj tako sem večkrat slišala v časopisih in v šoli. Tako se zgodi, da v takih večerih slišim en dogodek dvakrat in tako sem si zapomnila nekaj kar hočem zapisati v spomin na ta dogodek, kar sem slišala od mojega očeta.

»Nekega dne sem šel s kompanijo ru-dečega križa čez današnje Poljsko za peš polkom, ki je korakal v veliko Rusijo med grmenjem topov, v ogenj, v smrt. Ti vojaki so morali že precej dolgo hoditi peč kakor sem presodil. Gladni so bili, onemogli in utrujeni. Vojaki niso imeli piti. V tistem ozemlju ni vode in ne za kupiti kaj za pod zob, češ tu je vse zastrupljeno. Seveda so ob pohodu srečavali izmučeni vojaki prodajalce kruha. Marsikdo si je pozelel kaj takega in prodajalcu ponudil skrivaje pred krutimi oficirji groš za hlebček kruha. Gorje če bi ga zapazile ne-prave krute oči, plačal bi to dejanje z življenjem. Videl sem takrat nekaj takega. Nek prodajalec kruha je prispel mimo polka in vojak iz druge vrste je ponudil groš za kruh. Prodajalec je to videl in ne bodi len v istem trenutku ponudil hlebček za groš ter šel naprej. Tedaj se je polk ustavil, oficir je šel

ob dolgi črti vojakov Sedaj je počakal, prijel nekega za roko in ga potegnil iz vrste Začelo je po obrazu pokati zaradi onega kruha Dotičnik se je zgrudil Polk je na poziv odkorakal. oficir je ostal pri vojaku Polk je bil že daleč tedaj se zabliska iz samokresa ogenj — pok in bilo je po ubogem vojaku.

Zaradi kruha, pomislite zaradi hlebčka kruha, ki je dal zanj groš in poleg tega še svoje življenje.

**Katarina Plestenjak, uč. III. razr.
v Zabnici, p. Škofja Loka**

Kaj so mi pripovedovali o svetovni vojni Imamo kuharico, ki ji je padel ljubi atek v svetovni vojni Sneg ga je podsul v vojni drugače bi ga še imela kakor ga imam jaz Nekaj dni preden se je vojna končala ga je ubilo Doma so ga že komaj čakali žena in otroci Mnogo otrok je izgubilo v vojni dobrega atka

Eva Ludvig, uč. II. razr. na Jesenicah.

NA VOJSKO

Na vasi so fantje,
lepo si prepevajo.
Na vojsko gredo ti fantje
od doma se poslavljajo.

Pred hišo stoji mati
vsa je objokana;
sin roko ji hoče dati
ne spusti ga mati.

»Ti ne smeš na vojsko!«
reče mati vsa zjokana,
»Ne prideš živ mi več nazaj
v ta preljub' domači kraj!«

»Ločiti se vendar morava,
saj ne za vedno, mamica.
Prišel bom z vojne spet nazaj
v ta preljub' domači kraj!«

Na vojsko je sin odšel
in nikdar več nazaj prišel.
Mati na je jokala vse dni in vse noči
ker njen'ga ljub'ga sina nazaj več ni...

**Albin Kranjc, dijak III. razr. m.
šole v Mariboru-Studenci**

Dogodek z gališke fronte. Avstričcem se je začelo v Galiciji kmalu po pričetku vojne slabo goditi. Umikali so se pred Rusi vedno dalje in dalje, ruski kozaki pa so pritiskali za njimi.

Četa nekega maršbataljona, v katerem so bili skoraj sami Slovenci, se je umikala proti Lwowu. Rusi so hoteli preprečiti njen umik, kar se jim pa ni posrečilo, zato so z nepretrganim obstreljevanjem hoteli zredčiti avstrijske vrste.

Nekega dne je dobila četa od generalštabnega poveljstva povelje, da ostane na mestu in skuša zadržati Ruse. Naši fantje so si res hitro izkopali järke in pričeli streljati na Ruse, kateri so prav tako odgovorjali. Tedaj so iz zaledja priropotali kotli z menažo za naše vojake. Kuharji so pričeli deliti skromne porcije vojakom Rusi pa so v tem trenutku otvorili nov srdit ogenj. Konji, ki so pripeljali menažo, tega niso bili vajeni, zato so se splašili, se iztrgali vojakom iz rok in skopitljali nazaj, odkoder so prišli. Kotli so se prevrnili, guljaž se je izlil iz njih in hlebce trdega komisa so pohodili splašeni konji. Vojaki se niso mogli vzdržati smeha, ko so kuharji skakali za ubeglimi konji in jih lovili, toda še večja je bila jeza vojakov, ko so ostali ves dan brez jedi.

**Slana Dušan, dijak IV. c razr. gim.
Ljubljana, Suvoborska ul. 29.**

Dragi stric Matič! Opisati Ti hočem naslednjo zgodbo o vojnemu invalidu:

»Bilo je v letu 1906 ko sem bil poklican na fronto proti Rusom. Vstopil sem v prve vrste in pričela se je ljuta borba. Vse je bilo v ognju vmes pa se je slišalo klice ranjenih. Prvo bitko sem srečno prestal. Nekaj dni potem smo zopet stonili v ofenzivo proti Rusom. Topovi so neprestano bruhali ogenj, puške so pokale, bajoneti na puškah so se svetili. Bila je strašna noč. Pri tej bitki je bilo na obeh straneh mnogo ranjencev, ujetnikov in mrtvecev. Med ranjenimi sem bil tudi jaz, zadet v levo stegno z dum-dum kroglo. Kotalil sem se po bregu navzdol in končno obležal v obcestnem jarku napolnjenem z vodo. Ko je grmenje prenehalo sem se po vseh štirih plazil do prve rešilne postaje, na prostem. Ker je bila rana velika so me s prvim transportom poslali v bolnico na Dunaj. Po večmesečnem zdravljenju so me zopet poslali na italijansko fronto, po kateri sem se srečno po svetovni vojni l. 1918 vrnil domov. Iz dna srca želim: »Nikoli več vojne!«

**Herbst Pavel, uč. II b. razr. III.
drž. real. gimn. v Ljubljani.**

Barčica po morju plava...

Domača slikanica

V zadnjih petnajstih letih smo dobili Slovenci mnogo lepih mladinskih knjig, a neke je zevala vrzel, ki se ni in ni hotela zapreti. Doslej namreč še nismo imeli prave domače slikanice za naše najmanjše. Navadno so si oskrbeli založniki slike iz tujine in domači književniki so prispevali z vezano besedo.

Zdaj pa leži pred nami prva slovenska, res popolnoma domača slikanica: »Barčica po morju plava...« Naslov nam že pove, da je zgodba — kakorkoli že — v zvezi z morjem. Izdala jo je Ženska sekcija Krajevnega odbora Jadranske straže v Ljubljani.

Slikanica je z besedilom vred delo naše priznane umetnice prof. Ksenije Prunkove. Mlada slikarica se je že večkrat odlično uveljavila s svojimi ris-

bami, tako v »Našem rodu«, v »Mladem Jutru« in drugod. Njene velikonočne razglednice, ki jih je izdala družba sv. Cirila in Metoda, kakor tudi njena pristrčna slikanica o ubogem Mičku-Tičku so gotovo še vsem v živem spominu. Njeno najnovejše delo »Barčica« lahko mirno primerjamo z najboljšimi inozemskimi slikanicami. Živo pisane in umetniško izvedene slike spremlja pristrčno besedilo, ki nazorno priča o temeljitem poznanju otroške duše.

Domačo slikanico, ki služi hkratu propagandi za naše morje, toplo priporočamo sv. Miklavžu in božičku. Dobite jo v knjigarni »Tiskovne zadruge«, v Ljubljani, Selenburgova ul. 6.

(A. Fr. B.)

Listnica uredništva

Uganke in križanke iz zadnjih številk so pravilno rešili:

Bolé Mira, uč. I. razr. v Zgornji Šiški, Ponikvar Stanko, dijak v Ljubljani, Šimenko Drago, dijak drž. real. gimn. v Celju, Draga Prah, dijakinja v Ljubljani, Gerta Rozman - Essig, uč. III. razr. mešč. šole v Celju.

★

Pozor Jutrovčki! Daljših povesti do preklica ne sprejemamo, ker jih imamo za enkrat več ko dovolj. Pravljic nikar sami ne ilustrirajte, posebno se ogiblajte slikanic, zakaj klišeji so dragi in stric Matic ne sme zapravljati preveč denarja. Nekateri dijaki nas prosijo, naj jim vrnemo rokopise. Potrpite malo, vse spise objavimo!

Najlepše mladinske knjige dobite v knjigarni Tiskovne zadruge, v Ljubljani, Selenburgova ul. 6. Prosite sv. Miklavža, naj obišče spotoma tudi »Jutrovo mladinsko knjižnico«. Vezan letnik »Mladega Jutra« stane samo 60 Din. Bolste knjižnice doblje znaten popust.

Danilo Gorišek:

Sirota mrtvi mamici

Je sred vasice cerkvica,
krog cerkve božja njivica,
gomila tiha tam je, križ,
pod njim ti, moja mama, spiš...

In vendar, ljuba moja mama,
ne spiš pod tistim križem sama:
pri Tebi moja sreča spi,
ki sem brez nje, odkar te nil...

Kvadrat III

1	2	3	4
		S	
2		L	
3	S	L	A
4		P	

1. vrh v Triglavskem ska kroglu; 3. —; 4. pogorju; 2. zemelj- obrabljen; natrgan kos blaga.

Rešitev kvadrata II

1. Tosa; 2. obla; 3. slap; 4. capa.